

JÄRJESTÖT MUKANA MUUTOKSESSA

**KESKI-
POHJAN-
MAALLA**

Keski-Pohjanmaan kuntien järjestöyhteistyön nykytila

Järjestöt mukana muutoksessa Keski-Pohjanmaalla -hanke aloitti toimintansa elokuussa 2017. Hanke on osa valtakunnallista Järjestöt mukana muutoksessa -ohjelmakokonaisuutta jota koordinoi Suomen sosiaali ja terveys ry SOSTE. Hankkeen tavoitteena on järjestöjen aseman ja toiminnan turvaaminen, järjestökentän toiminnan selkiyttäminen ja viestinnän kehittäminen digitaaliset mahdollisuudet hyödyntäen.

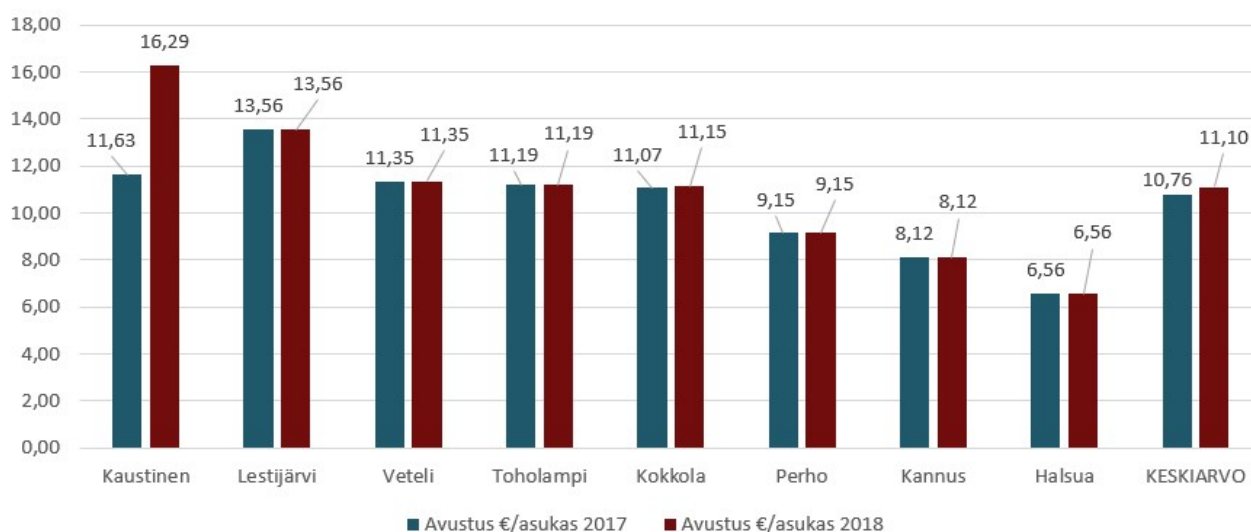
Hanke järjesti kevään 2018 aikana kyselyn, jossa kuultiin tammikuussa nimettyjä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyshenkilöitä tai muita järjestöyhteistyöstä vastaavia henkilöitä kaikista Keski-Pohjanmaan kahdeksasta kunnasta. Kysely toteutettiin puhelinhaastatteluna seitsemään kuntaan ja Kokkolan osalta paikan päällä kaupungintalolla, jolloin haastatteluun osallistui kolme kaupungin edustajaa.

Kunnan ja kolmannen sektorin toimijoiden välisen yhteistyön organisoinnista vastaa kunnissa toimialoittain sihteerit, sivistystoimenjohtajat alaisineen, kunnanjohtajat ja vaihtelevasti muita henkilöitä. Kunnan luottamushenkilöt ovat usein myös mukana yhdistysten hallituksissa.

Kuntien ja järjestöjen välinen yhteistyö on monipuolista kaikissa kunnissa. Kunnat ostavat yhdistyksiltä palveluita, järjestävät yhteistyössä tapahtumia, luovat olosuhteita yhdistystoiminnalle ja tarjoavat mahdollisuuksia ottaa kantaa asioihin. Kuntien sivistyslautakunnat myöntävät taloudellista tukea yhdistyksille vuosittain. Useimmissa kunnissa avustushaku on keväisin ja siitä tiedotetaan kunnan kotisivuilla ja kuntatiedotteessa. Perhon kunnalla avustushaku on syksyisin takautuvana. Kunnanhallituksen myöntämiä kohdeavustuksia voi hakea myös muina aikoina. Avustushaun arvioitiin olevan selkeä useimmissa kunnissa. Kaustisella arveltiin, että avustushakua olisi hyvä selkiyttää.

Suurimmassa osassa kuntia kerrottiin, että avustussummat ovat olleet usean vuoden ajan samat. Kaustisella on 150-vuotis juhlavuosi 2018, joten tapahtuma-avustukset ovat suurempia kuin vuonna 2017.

Kuntien myöntämät avustukset €/asukas

Kunta	Avustukset 2017	Avustukset 2018	Väkiluku (3/2017)	Avustus/asukas 2017	Avustus/asukas 2018	Yhdistysten määrä PRH (2/2018)
Kokkola	528424€	532000	47 723	11,07€	11,15€	920
Kannus	45278€	45278	5 578	8,12€	8,12€	119
Kaustinen	50000€	70 000*	4 298	11,63€	16,29€	101
Halsua	8000€	8000*	1 219	6,56€	6,56€	36
Lestijärvi	11000€	11000*	811	13,56€	13,56€	38
Toholampi	36166€	36166	3 232	11,19€	11,19€	89
Veteli	37000€	37000*	3 259	11,35€	11,35€	83
Perho	26600€	26600*	2 907	9,15€	9,15€	83
YHTEENSÄ	742468€	766044€	69 027	10,76€	11,10€	1469

*arvio, 2018 avustuksia ei ollut vielä myönnetty haastatteluhetkellä

Lestijärvellä ja Kaustisella kaikki tilat ovat yhdistyksille ilmaisia. Kannuksessa tilat ovat ilmaisia vain yhteisissä tapahtumissa ja kaupungille tuotetussa kerhotoiminnassa, mutta yhdistyksen omassa toiminnassa ovat tilat aina maksullisia. Vetelissä koulujen tilat ovat ilmaisia ja muut tilat maksullisia. Kokkolassa ja Perhossa alle 18-vuotiaiden ohjatussa toiminnassa koulujen tilat ovat ilmaisia, muussa toiminnassa maksullisia. Halsualla ja Toholammilla osa tiloista on ilmaisia ja osa maksullisia.

Kaikki kunnat tarjoavat viestintäkanavia yhdistysten käyttöön. Tällaisia viestintäkanavia voivat olla esimerkiksi kunnan kotisivut, - facebook-sivut ja kuntatiedote.

Kaikissa kunnissa laaditaan uusi hyvinvointisuunnitelma vuoden 2018 aikana. Kokkolassa hyvinvointisuunnitelman on määrä valmistua jo ennen kesää, kun taas muut kunnat pyrkivät saamaan suunnitelmat valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Kokkolan kaupungin edustajat kertoivat, että järjestötoiminta on huomioitu Kokkolan hyvinvointisuunnitelmassa ja - kertomuksissa jo aiemmin ja näin aiotaan toimia myös jatkossa. Myös Lestijärvellä yhdistystoiminta on huomioitu hyvinvointikertomuksessa. Muissa kunnissa järjestötoiminta on huomioitu hyvinvointikertomuksissa yleisellä tasolla.

Kaikkiin kuntiin on nimetty vanhus- ja vammaisneuvostot sekä nuorisovaltuusto, mutta toiminta vaihtelee kuntien välillä. Kannuksessa ei ollut haastatteluhetkellä vanhus- ja vammaisneuvostoja, mutta ne on nimetty kevään aikana. Nuorisovaltuuston tilalla Kannuksessa toimii Lasten ja nuorten parlamentti. Halsualla toimii yhdistetty vanhus- ja vammaisneuvosto. Neuvostojen toiminta on osassa kunnista hiljaista ja aktiivisuuden koettiin olevan riippuvainen puheenjohtajasta.

Kokkolassa toimii lisäksi monikulttuurisuusneuvosto ja Kannuksessa liikenneturvallisuustyöryhmä. Muita työryhmiä, joissa on järjestöedustusta, kokoontuu satunnaisesti vaihtelevien teemojen mukaan. Esimerkiksi liikunta- ja urheiluseuroja voidaan kutsua mukaan suunnittelemaan uusia liikunta-alueita. Useassa kunnassa mainittiin Lapen (Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma) työryhmät, joissa kunta ja yhdistykset ovat mukana.

Kunnat järjestävät kaikille yhdistyksille avoimia tapahtumia. Suurin osa kunnista järjestää tapahtumia säännöllisesti, pienempi osa satunnaisesti. Tämän lisäksi osassa kunnista järjestetään tarpeen mukaan tilaisuuksia, joihin kutsutaan tietyn toimialan yhdistyksiä riippuen teemasta. Säännöllisiä järjestöiltoja tai -foorumeita järjestetään 3-4 kertaa vuodessa useassa kunnassa. Jotkin kunnat kertoivat harkitsevansa tapahtumien järjestämistä jatkossa harvemmin alhaisen osallistumisaktiivisuuden johdosta. Muita tilaisuuksia on järjestetty esimerkiksi Halsualla, jossa kuntastrategian valmistelua varten kutsuttiin yhdistystoimijoita paikalle. Osassa kunnista myös jalkaudutaan kyläkerroksille, esimerkiksi Vetelissä johtoryhmä tekee kyläkerroksen, jossa keskustellaan kunnan tulevaisuudesta.

Yhdistysten rooli nähdään kunnissa merkittävänä voimavarana. Haastatteluissa kerrottiin yhdistysten tuovan eloa tavallisten ihmisten arkeen ja tavoittavan asukkaita, joita kunta ei palveluillaan tavoita. Yhdistystoiminnan nähdään täydentävän kuntien toimintaa ja olevan tärkeä palveluiden tuottaja. Yhdistysten merkitys koetaan suureksi hyvinvoinnin edistämisessä, mutta sitä on samalla vaikea mitata. Etenkin kuntien vapaa-aikapalvelut täydentyvät yhdistysten tarjoamilla resursseilla, joten toiminta olisi köyhää ilman yhdistyksiä. Aktiiviset yhdistykset järjestävät tapahtumia, joten kunnan ei tarvitse järjestää kaikkea itse. Yhdistysten roolin arvioitiin kasvavan sitä mukaa, kun julkista sektoria kevennetään. Yhdistystoimijoita kuvattiin heittäytyviksi, idearikkaiksi ja innokkaiksi kokeilemaan uusia asioita.

Kunnan ja yhdistysten välistä yhteistyötä voitaisiin kehittää lisäämällä kanssakäymistä ja keskustelua, järjestämällä yhteisiä tapaamisia, lisäämällä tiedotusta, koordinoimalla yhdistystoimintaa paremmin päällekkäisyyksien välttämiseksi ja asettamalla tavoitteita yhteistyölle.

Järjestöt mukana muutoksessa Keski-Pohjanmaalla -hankkeelta toivottiin tapahtumien ideointia ja osallistumista, vuoropuhelun järjestämistä kuntien ja järjestöjen välille ja koulutuksien järjestämistä yhdistyksille.

1.6.2018 Järjestöt mukana muutoksessa Keski-Pohjanmaalla/Kosti ry

